

ИДЕТИФИКАЦИЈА ОСОБА НАСТРАДАЛИХ У АУТОБУСУ НА МОСТУ У ЛУЖАНУ

Матејић С.¹, Добричанин С.¹, Шћепановић Љ.², Витошевић З.³

¹Институт за судску медицину, Медицински факултет Приштина, Косовска Митровица

²Стоматолошка клиника, Медицински факултет Приштина, Косовска Митровица

³Институт за анатомију, Медицински факултет Приштина, Косовска Митровица

IDENTIFICATION OF THE VICTIMS KILLED IN A CIVILIAN BUS CROSSING A BRIDGE IN LUŽANE

Матејић С.¹, Добричанин С.¹, Шћепановић Љ.², Витошевић З.³

¹Institute of Forensic medicine, Medical faculty Priština, Kosovska Mitrovica

²Dentistry clinic, Medical faculty Priština, Kosovska Mitrovica

³Institute of Anatomy, Medical faculty Priština, Kosovska Mitrovica

SUMMARY

Identification of the deceased is routine and, for experts, quite a simple forensic procedure. However, in the case of mass accidents such as explosions, traffic accidents, natural disasters, and during the war everything is much more different. There are a lot of differences between forensic medicine in the peace and the forensic medicine during the war. The cause of this claim comes from special conditions for performing the forensic procedures during the war, with much more activities, a lot of differences and special characteristics of war injuries. We have in mind mass war injuries and great number of victims, which can grow till catastrophic proportions. That includes killing a great number of people in different places, in different military units and civilian settlements. The identification of these victims is, certainly, the most important and permanent task of forensic medicine which consider, first of all, collecting, identification and transportation of the victims. The complexity of these tasks is severe when mass deaths occur, but also when killings happened in the different locations in the same time, also, during the discovering of the victims which become putrefied and decay, where the biggest problem is to identify the victim and determine the cause of death.

Key words: Identification of victims, War actions.

САЖЕТАК

Идентификација лешева непознатих особа рутински је и у правилу једноставан посао. Све се међутим битно мења код масовних несрећа при експлозијама, саобраћајним несрећама, при природним катастрофама и у рату. За разлику од мирнодопске судске медицине специфична проблематика ратне судске медицине произилази из посебних услова њеног рада у ратним условима, увећаног обима активности, разноврсности и нарочитих својстава ратних повреда. Имајући у виду масовност ратних повреда и велики број погинулих, што може да нарасте до невиђених размера са губитком људства на више места, у више војних јединица или насеља, то је свакако најважнији и најсталнији задатак судске медицине који се огледа у ангажовању у прикупљању, идентификацији и транспорту лешева. Сложеност ових задатака је велика у случајевима масовних смрти, али и при појавама појединачне смрти на више места истовремено, затим при откривању трулих и распаднутих лешева, где се нарочито истиче као велики проблем утврђивање идентитета и узрока смрти.

Кључне речи: Идентификација лешева, Ратна дејства.

УВОД

Првог маја 1999. године у 13 часова у селу Лужане на 12 км северно од Приштине аутобус "Ниш-Експрес"-а, док је прелазио преко моста, у нападу НАТО агресора погођен је пројектилом велике разорне моћи који га је предвојио на два дела од којих се један срушио преко ивице моста, оштећен али не и уништен. Сат након догађаја напад је поновљен, тако да је рањен доктор из екипе прве помоћи која је на месту догађаја унесрећенима указивала помоћ.

Део аутобуса који је остао на мосту, горео је још најмање сат времена након напада. Око 15 тела је било заробљено у изгорелом аутобусу, а остале је експлозија избацила ван аутобуса.

Пружање помоћи преживелима је почело одмах након напада а затим је настављено у Клиничко-болничком центру у Приштини.

Након рашчишћавања олупина аутобуса, између његових готово уништених делова, у непосредној околини, на обали реке и у њеном кориту нађено је 40 лешева од којих су тела четири препозната војника одмах преузета из команде јединице којој су припадали, а 36 тела је пребачено на Институт за СМ у Приштини.

ЦИЉ РАДА

У току експертног рада на Косову сусрели смо се са проблемима идентификације у појединачним случајевима где су били у питању раскомадани лешеве, делови лешева, угљенисани и распали лешеве, на више места истовремено а нарочито са масовним несрећама са више лешева које су носиле са собом низ неуобичајених тешкоћа и посебности услова рада којима су се вештачи морали прилагођавати. Ово је приказ једне од њих.

МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

На Институту за судску медицину у Приштини извршено је судскомедицински истраживање 36 жртава које су допремљене на Институт након завршеног рашчишћавања олушина погођеног аутобуса и проналажење лешева и њихових делова. Извршене су идентификација и обдукција свих лешева.

РЕЗУЛТАТИ

У аутобусу се налазио 41 путник. Укупан број жртава код којих је смрт натупила је 40. Настрадала 4 војника који су се налазили у аутобусу су на месту догађаја идентификовани и њихова тела су прослеђена породицама. Само је један путник надживео повреду (старац 70 година), који се налазио у тешком стању на хируршком одељењу Клиничко-болничког центра у Приштини. Повређени је надживљавао 30 дана након чега је и он подлегао повредама.

У екипу за идентификацију поред судских вештака су укључени и стоматолог, антрополог, као и криминалистички техничари, фотографи и други који чине екипу за идентификацију. Судскомедицински стручњаци су били носиоци и организатори идентификације.

Од 36 лешева пребачених на Институт идентификовано њих 26. Сви лешеве су допремљени у црним врећама означеним редним бројевима од којих је сваки имао ознаку Лу. Идентификацију лешева у многоме су отежавали многобројност, деструктивност и удруженост повреда (механичких, физичких и др.) као и краш, бласт и термичких повреда које су биле IV степена (радило се дакле о угљенисаним лешевима).

Сваки леш је детаљно прегледан и описан а њихови подаци унесени у посебне картоне са основним идентификационим подацима који су се могли препознати и то пол, животно доба, висина, стање коже, коса и очи, младежи, ожилци, као и стање зуба (што је било нарочито важно код угљенисаних лешева), евентуалне аномалије и малформације, последице преживелих траума и сл.

Прегледом смо констатовали да су се у аутобусу налазила 22 мушкараца, 12 жена и 2 женска детета.

Од настрадалих особа највише их је било у животној доби од 30-40 година.

Међу настрадалим идентификованим особама 18 је било албанске, а 8 српске националности.

У посебним врећицама су запаковани делови одеће и обуће, као и делови накита и пронађене исправе под истим бројем и ознаком као и леш коме су припадале.

Сваки леш је посебно фотографисан као и личне ствари које су код њих пронађене.

Описивање и препознавање, углавном дактилоскопијом, дало је добре резултате и на тај начин су идентификоване 23 особе. Велики проблем су представљали угљенисани лешеве (15) од којих је 5 идентификовано на основу одонтограма тј. Стања зуба које је упоређивано са стоматолошким картонима зубних амбуланата где су

жртве несреће претходних година лечене. Старија особа, њена унука и унук идентификовани су на основу обуће и одеће, као и основу златног ланчића, препознатог од стране оца девојчице. Дечак је препознат на основу облика лобање, зуба и специфичне границе косматог дела главе и чела. Код 10 угљенисаних лешева који нису идентификовани идентификација је требала бити настављена са ДНК анализом у неком већем центру. Постоје подаци да је старац који је извесно време надживео повреде био у аутобусу са целом својом породицом тј. супругом, два сина са својим супругама и двоје деце. С обзиром да његово здравствено стање није дозвољавало да идентификује своје најближе, процес је одложен до његовог опоравка али исход је био фаталан тако да овај процес није био завршен до краја.

С обзиром да је експлозивна направа (авионска бомба) била великог разорног дејства и повреде на лешевима су изузетно деструктивне и разорне тако да је дошло и до раскомадавања лешева. Код свих лешева је констатована политраума и повреде механичким средствима као узрок смрти, а код 15 угљенисаних лешева је констатовано заживотно дејство високе температуре (према нама познатим подацима преко 2000°C).

ЗАКЉУЧАК

За овако сложене и обимне задатке судска медицина мора да буде добро организована, кадровски оспособљена и технички опемљена. Упркос знатним могућностима и бројним методама идентификације, одређен број особа страдалих у катастрофама остаје непрепознат. Тај број је утолико мањи што су очуванији лешеве и што су услови рада екипе за идентификацију повољнији док је више непрепознатих особа у случајевима раскомаданости лешева дејства високе температуре (угљенисаност лешева) и код одмакле трулежи што понекад и у потпуности онемогућава идентификацију. ДНК анализа омогућава утврђивање идентитета преко делова лешева, али у случајевима када су ти делови подвргнути дејству високе температуре она је неупотребљива.

Цитираћемо на крају једног нашег судско-медицинског стручњака који је рекао да је идентификација у катастрофама само једноставан и жалостан посао који помаже људима да боље схвате људе, живот и смрт.

ЛИТЕРАТУРА

1. Marković Ž., Dobričanin S., Gaši T. Uloga sudske medicine u opštenarodnom odbrambenom ratu. Praxis medica, 1989, Vol. 34-35 No 1-2, 129-135.
2. Milovanović M. Identifikacija. U Milovanović M. (ed) Sudska medicina, Medicinska knjiga, Bg-Zg, 1990, 259-269.
3. Čeramilac A., Povrede kod eksplozija. U Čeramilac A. (ed) Opšta i specijalna patologija mehaničke traume. RO za grafičko izdavačku djelatnost Zaječar, Beograd-Zaječar, 1982, 168-171.
4. Whitaker D.K., Forensic dentistry on the identification of victims and assailants. Journal of Clinical Forensic medicine (1995) 2, 145-151.
5. Zečević D. Identifikacija U Zečević D. (ed), Sudska medicina Jumena, Zagreb, 1989, 262-270.